

Ideiglenes változat

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2018. november 22.(*)

„Elzetes döntéshozatal – A hozzáadottérték-adó (héa) közös rendszere – 2006/112/EK irányelv – Hatály – Adóköteles ügyletek – Ellenérték fejében nyújtott szolgáltatás – Károk és nem adóköteles kamatok, valamint »kártérítés« fizetésének formájában nyújtott adóköteles szolgáltatások közötti különbségtétel”

A C-295/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott elzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) (adóügyi választottbíróság [közigazgatási választottbírósági központ], Portugália) a Bírósághoz 2017. május 22-én érkezett, 2017. január 8-i határozatával terjesztett el

a **MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA**

és

az **Autoridade Tributária e Aduaneira**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, az ötödik tanács elnökeként eljárva, E. Levits (előadó) és M. Berger bírák,

előtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: R. Fere tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. április 26-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA képviselőiben V. Codeço, M. Machado de Almeida és M. R. M. Fernandes Ferreira advogados,
- a portugál kormány képviselőiben L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és R. Campos Laires, meghatalmazotti minőségben,
- az ír kormány képviselőiben M. Browne, J. Quaney és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: N. J. Travers SC és A. Keirse BL,
- az Európai Bizottság képviselőiben L. Lozano Palacios és A. Caeiros, meghatalmazotti minőségben,

a f?tanácsnok indítványának a 2018. június 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en, meghozta a következ?

Ítéletet

1 Az el?zetes döntéshozatal iránti kérelem a közös hozzáadottértékadó?rendszer?l szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 335., 60. o.; HL 2015. L 323., 31. o.; a továbbiakban: héairányelv) 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának, 64. cikke (1) bekezdésének, 66. cikke (1) bekezdése els? albekezdése a) pontjának, valamint 73. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA (a továbbiakban: MEO) és az Autoridade Tributária e Aduaneira (adó? és vámhatóság, Portugália) között a hozzáadottérték?adó (héa) és a vonatkozó kompenzációs kamatok behajtása tárgyában folyamatban lév? jogvitában terjesztették el?.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja el?írja, hogy a héa hatálya alá tartozik az „egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás”.

4 Ezen irányelv 64. cikkének (1) bekezdése ekképp rendelkezik:

„Amennyiben a termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás során egymást követ? id?szakonkénti elszámolásra vagy fizetésre kerül sor, a termékértékesítés és a szolgáltatásnyújtás [...] azon id?szak lejártakor min?sül teljesítettnek, amelyre ezen elszámolások vagy fizetések vonatkoznak”.

5 Az említett irányelv 66. cikkének els? bekezdése el?írja:

„A 63., 64. és 65. cikkt?l eltérve, a tagállamok el?írhatják, hogy az adófizetési kötelezettség – egyes ügyletekre vagy az adóalanyok meghatározott csoportjaira vonatkozóan – a következ? id?pontok egyikében keletkezzen:

a) legkés?bb a számla kibocsátásának id?pontjában;

[...]”

6 Ugyanezen irányelv 73. cikke a következ?képpen fogalmaz:

„A 74–77. cikkben foglaltaktól eltér? termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás esetén az adóalap tartalmaz mindent, ami azon teljesítés ellenértékét képezi, amelyet ezért az ügyletért a vev?t?l, a szolgáltatás megrendel?jét?l vagy harmadik személyt?l az eladó vagy a szolgáltatás nyújtója kap, vagy amelyet e személyeknek kapniuk kell, beleértve az ezen értékesítés árát közvetlenül befolyásoló támogatásokat.

7 A héairányelv 90. cikke ekképp rendelkezik:

„(1.) Elállás, a teljesítés megghiúsulása, teljes vagy részleges nemfizetés, illetve az értékesítés bekövetkezte utáni árendedmény esetén az adóalapot a tagállamok által meghatározott feltételek szerint megfelel? mértékben csökkenteni kell.

(2) A tagállamok a teljes vagy részleges nemfizetés esetén eltérhetnek az (1) bekezdést?l.”

A portugál jog

8 A Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (a hozzáadottérték?adóról szóló törvénykönyv) 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében:

„A hozzáadottérték?adó alá tartozik:

a) Az adóalany által – ilyen min?ségében – belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás után.”

9 A hozzáadottérték?adóról szóló törvénykönyv 16. cikkének (1) bekezdése a következ?képpen fogalmaz:

„A (2) és (10) bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel, az adóköteles termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás adóalapja megegyezik azzal az ellenértékkel, amelyet a vev?t?l, a szolgáltatás igénybevev?jét?l vagy harmadik személyt?l kaptak, vagy kell kapni.”

Az alapeljárás és az el?zetes döntéshozatalra el?terjesztett kérdések

10 A MEO Lisszabonban (Portugália) székhellyel rendelke? társaság, amelynek f? tevékenysége szolgáltatások nyújtása belföldön a távközlés területén. A héairányelv 9. cikke (1) bekezdése második albekezdésének értelmében vett gazdasági tevékenységet is folytat, ezért a héa hatálya alá tartozik.

11 Tevékenységének keretében a MEO szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?dések köt ügyfeleivel a távközlés, az internethez való hozzáférés, a televízió és a multimédia területén, amely szerz?dések közül egyesek minimális h?ségid?t írnak el?, el?nyös feltételeket kínálva az ügyfelek számára, különösen alacsonyabb havi el?fizetési díjak formájában.

12 E szerz?dések azt is el?írják, hogy abban az esetben, ha az ügyfél kérelmére vagy neki felróható okból a szerz?désben el?írt termékek és szolgáltatások megszüntetésre kerülnek a h?ségid? lejártá el?tt, a MEO kártérítésre jogosult, amelynek összege a szerz?désben rögzített havi el?fizetési díj megszorozva a szerz?désben el?írt minimális h?ségid?, és azon hónapok száma közötti különbséggel, amelyek során a szolgáltatást nyújtották.

13 A kérdést el?terjeszt? bíróság szerint az ügyfél által a MEO?nak a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése esetén fizetend? összeg tehát a teljes minimális h?ségid?nek megfelel? havi el?fizetés díjainak összegéb?l áll, még akkor is, ha a szolgáltatásokat nem nyújtották ezen id?szak végéig a fogyasztó számára.

14 Az el?zetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kit?nik, hogy az ügyfélnek akkor kell megfizetni az említett összeget, ha a szolgáltatásokat a minimális h?ségid? vége el?tt szüntetik meg, különösen pedig akkor, ha az ügyfél megsértette a szerz?désben rögzített havi el?fizetési díjak megfizetésére vonatkozó kötelezettségét.

15 A MEO?nál egy 2014. április 1?je és november 20?a között végzett ellen?rzés során az adó? és vámhatóság megállapította, hogy a 2012. adóév tekintetében a MEO nem fizette meg az

arra az összegre vonatkozó héát, amelyet az ügyfeleknek számlázott ki a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés idő előtti megszüntetése esetén, és – következésképpen – héabehajtási aktusokat bocsátott ki.

16 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lejárat előtti, az ügyfél általi megszüntetését követően a MEO megszünteti az e szerződésben előírt szolgáltatásokat, és számlát küld az ügyfélnek, amelyen feltünteti a neki fizetendő, a szerződésben előre meghatározott kártérítés összegét, valamint a „héamentes” megjelölést.

17 Mivel úgy ítélte meg, hogy a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lejárat előtti megszüntetése jogcímén fizetendő összeg kártérítésnek minősül, amely azon okból nem héaköteles, hogy nem díjaz semmiféle szolgáltatásnyújtást, a MEO jogorvoslati kérelmet nyújtott be az említett héabehajtási aktusokkal szemben, amelyet elutasítottak.

18 2015. december 23-án a MEO fellebbezést nyújtott be a jogorvoslati kérelmet elutasító határozattal szemben, amelyre vonatkozóan a törvényben előírt határidőn belül nem hoztak határozatot.

19 2016. május 20-án a MEO a héabehajtási aktusok jogellenességének megállapítására irányuló keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Tribunal Arbitral Tributáriohoz (Centro de Arbitragem Administrativa) (adóügyi választottbíróság [közigazgatási választottbírósági központ], Portugália).

20 A kérdést elterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügyfelek által a szerződésben rögzített minimális hűségidő tiszteletben nem tartása miatt a MEO-nak fizetendő összegeket egy szolgáltatásnyújtás ellenértékének kell tekinteni, tehát díjazásnak minősülnek.

21 E bíróság szerint ezen összegek azon okból is a díjazás jellegét mutatják, hogy lehetővé teszik a MEO számára annak biztosítását, hogy ugyanazon a szinten tartsa a bevételeket, mintha nem szüntette volna meg a szolgáltatásokat. A MEO nem szenved el jövedelemkiesést, mivel ezen összegeket szerződésben rögzítették.

22 E körülmények között a Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) (adóügyi választottbíróság [közigazgatási választottbírósági központ], Portugália) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [héairányelv] 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját, 64. cikkének (1) bekezdését, 66. cikke (1) bekezdése [első albekezdésének] a) pontját és a 73. cikkét, hogy valamely távközlési (televíziós, internetes, mobil és fix hálózatos) szolgáltató [héát] számít fel valamely előre meghatározott összegnek az ügyfeleitől történő beszédese után – amennyiben az ügyfélnek felróhatóan megszünteti az előre meghatározott időszakra (hűségidőre) vonatkozó, fenntartási kötelezettséget tartalmazó szerződést az időszak lejártát megelőzően –, amely összeg megfelel a szerződés szerint az ügyfél által fizetendő havi előfizetési alapdíj hűségidő lejártáig hátralévő havi előfizetési díjak számával megszorozott értékének, abban a helyzetben, amelyben a hivatkozott összeg kiszámlázásakor, és függetlenül annak tényleges beszédésétől, a szolgáltató a szolgáltatásnyújtást már megszüntette, abban az esetben, ha:

a) a számlázott összeg szerződéses célja, hogy visszatartsa az ügyfelet a hűségidő megszégéséig, amelynek betartására kötelezettséget vállalt, és megtérítse a szolgáltató által a hűségidő megszégéséig eredően alapvetően azon haszon elvesztése, illetve az alacsonyabb díjakkal történő szerződéskötés, a készülékek vagy egyéb ajánlatok ingyenesen vagy csökkentett áron való rendelkezésre bocsátása, valamint a reklámozási és ügyfélszerzési költségek miatt

elszenvedett károkat, amely hasznát akkor szerezhette volna meg, ha a szerződés a hűségidő végéig hatályos maradt volna;

b) a hűségidőt tartalmazó, megkötött szerződések magasabb díjazást jelentenek a szerződés megkötését előmozdító személyek számára, mint a hűségidőt nem tartalmazó szerződések megkötéséért járó díjazás, amennyiben az előbbi vagy utóbbi esetben (vagyis a hűségidővel vagy anélkül kötött szerződésekben) a díjazás a megkötött szerződésekben rögzített havi előfizetési díj összege alapján kerül kiszámításra;

c) a kiszámlázott összeg a nemzeti jog szerint szankciónak minősül?

2) Az első kérdésre adott választ módosíthatja-e, hogy ugyanezen kérdés különböző pontjaiban kifejtett egyik vagy néhány helyzet esetlegesen nem áll fenn?”

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemről

23 A főtanácsnok indítványának ismertetését követően a MEO a Bíróság Hivatalához 2018. június 25-én előterjesztett beadványával kérte, hogy a Bíróság az eljárási szabályzatának 83. cikke alapján rendelje el az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

24 Kérelmének alátámasztása érdekében a MEO lényegében arra hivatkozik, hogy a főtanácsnok indítványa, különösen annak 41., 44., 46. és 47. pontja téves tényeken alapul, elsősorban a MEO által a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lejárata előtti felmondása esetén az ügyfeleinek kiszámlázott összegeket illetően.

25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 252. cikk második bekezdése értelmében a főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. A Bíróságot nem köti sem ezen indítvány, sem pedig a főtanácsnok ezen indítvány alapjául szolgáló indokolása (2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet, C-126/16, EU:C:2017:489, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Arra is emlékeztetni kell, hogy sem az Európai Unió Bíróságának alapokmánya, sem pedig az eljárási szabályzat nem írja elő annak lehetőségét az érdekelt felek számára, hogy a főtanácsnok által ismertetett indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2017. október 25-i Polbud – Wykonawstwo ítélet, C-106/16, EU:C:2017:804, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen az, ha valamelyik fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem minősül a szóbeli szakasz újbóli megnyitását igazoló indoknak (2017. október 25-i Polbud – Wykonawstwo ítélet, C-106/16, EU:C:2017:804, 24. pont; 2017. november 29-i King ítélet, C-214/16, EU:C:2017:914, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lejárata előtti megszüntetése esetén az ügyfeleinek kiszámlázott összegeket jellemző tényezőkre vonatkozó érveivel a MEO a főtanácsnok indítványára próbál válaszolni, az említett összeg részletezését vitatva, amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból, valamint a tárgyalás során szolgáltatott információkból kitűnik.

28 Ugyanakkor eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve dönt?

jelentőség? új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg.

29 Márpedig a MEO által a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés lejárata eltti megszüntetése esetén kiszámlázott összegek számításának módját a kérdést elterjesztő bíróság részletezte, amint az a jelen ítélet 12. pontjából kitűnik, a MEO pedig ezt sem észrevételeiben, sem a tárgyalás során nem vitatta. Ezenfelül hangsúlyozni kell, hogy a tények megállapítása a kérdést elterjesztő bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik. Ezen összegnek a MEO által támogatott minősítését illetően, ez a minősítés nem köti a Bíróságot az elzetes döntéshozatal iránti kérelemre adandó válasza tekintetében.

30 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy rendelkezésre áll minden ahhoz szükséges elem, hogy választ adhasson a kérdést elterjesztő bíróság által feltett kérdésekre, és úgy gondolja, hogy az alapügy eldöntése tekintetében valamennyi, különösen az említett összeg minősítésére vonatkozó érv megvitatásra került a Bíróság eltt.

31 Ebből az következik, hogy nem szükséges elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

Az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

32 A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy az elzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, a kérdést elterjesztő bíróság által feltett kérdések bizonytalan és spekulatív jellegére hivatkozva, amely bíróság nem állapította meg az alapügy ténybeli körülményeit, és nem határozta meg a releváns jogi hátteret.

33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság kizárólagos feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az elzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatalához, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2018. március 6-ii SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Ezenfelül, a nemzeti bíróságok által elterjesztett elzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hatékonyan megválaszolja (2018. március 6-ii SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A jelen ügyben az elzetes döntéshozatal iránti kérelemből az tűnik ki, hogy a kérdést elterjesztő bíróságnak kétségei vannak a héairányelv 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának és 73. cikkének értelmezésével kapcsolatban azon összegek minősítését illetően, amelyeket a MEO szed be a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseknek a minimális költségdíj lejárta eltt az ügyfelei által történő megszüntetése esetén. Azt is meg kell állapítani, hogy a kérdést elterjesztő bíróság megfelelően és pontosan fejtette ki az alapeljárás ténybeli körülményeit, valamint az

alapügy jogi háttérét, amiből az következik, hogy az elterjesztett kérdések nem hipotetikus jellegűek.

36 Ebből egyfelől az tűnik ki, hogy az uniós jognak a jelen ügyben kért értelmezése bizonyosan kapcsolódik az alapeljárás tárgyához, másfelől pedig, hogy az elterjesztett kérdések nem hipotetikus jellegűek.

37 A fentiekből az következik, hogy az elzeter döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

Az első kérdésről

38 Első kérdésével a kérdést elterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy azt az elre meghatározott összeget, amelyet valamely gazdasági szereplő a minimális hűségidőt elíró, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek az ügyfele általi vagy ez utóbbinak felróható okból történő megszüntetése esetén szed be, és amely összeg azon összegnek felel meg, amelyet e gazdasági szereplő az említett időszak fennmaradó idejére szedett volna be, a héairányelv 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében vett, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás díjazásának kell-e minősíteni, és mint ilyet, ezen adó hatálya alá tartozónak kell-e tekinteni.

39 E tekintetben meg kell állapítani, hogy valamely szolgáltatásnyújtás csak akkor minősül „ellenérték fejében” teljesítettnek, ha a szolgáltatásnyújtó és a szolgáltatást igénybe vevő között létezik olyan jogviszony, amelynek keretében kölcsönös szolgáltatások kerülnek átadásra úgy, hogy a szolgáltatásnyújtó által kapott juttatás képezi a szolgáltatást igénybe vevő számára nyújtott egyedileg meghatározható szolgáltatás tényleges ellenértékét (lásd ebben az értelemben: 2007. július 18-ai Société thermale d'Eug  nie  les  Bains   t  let, C  277/05, EU:C:2007:440, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. december 23-ai Air France  KLM   s Hop   Brit  Air ítélet, C  250/14   s C  289/14, EU:C:2015:841, 22. pont). Erről van szó abban az esetben, ha a nyújtott szolgáltatás és a kapott ellenérték között közvetlen kapcsolat áll fenn (lásd ebben az értelemben: 2015. december 23-ai Air France  KLM   s Hop   Brit  Air ítélet, C  250/14   s C  289/14, EU:C:2015:841, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 Az   gy  bevev  nek nyújtott szolgáltatás és a tényleges ellenérték közötti közvetlen kapcsolatot illetően a Bíróság azon repülőjegyek értékesítése tekintetében, amelyeket az utasok nem használtak fel, és amelyek   r  t nem térítették vissza, már megállapította, hogy a valamely szolgáltatásnyújtásra írányuló szerződés aláírásakor megfizetett   r ellenértéke az a jog, hogy az ügyfél ügyébe veheti a szerződésből eredő kötelezettségek teljesítését azon ténytől függetlenül, hogy az ügyfél   rv  nyes  t  e ezen jogát. Ily módon a szolgáltatás nyújtója teljesíti ezt a szolgáltatást, mivel olyan helyzetbe hozza az   gyfelet, hogy ügyébe veheti azt,   gy a fent említett kapcsolatot nem érinti az a tény, hogy az ügyfél nem   lt az említett joggal (lásd ebben az értelemben: 2015. december 23-ai Air France  KLM   s Hop   Brit  Air ítélet, C  250/14   s C  289/14, EU:C:2015:841, 28. pont).

41 Ezenfelül a kapott ellenérték és a nyújtott szolgáltatás közötti kapcsolatra alapított feltételt illetően azt kell megállapítani, hogy a hűségidő t  szteletben nem tartása miatt az alapügyben szereplő szerződések értelmében fizetendő összeg megfelel  e valamely szolgáltatás díjazásának a jelen ítélet 39.   s 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra figyelemmel.

42 Márpedig a jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést elterjesztő bíróság által kifejtett és a jelen ítélet 12. pontjában említett számítási mód szerint az említett szerződések értelmében fizetendő összeg a havi előfizetési díjnak a kötelező hűségidő időtartama, és az azon hónapok száma közötti különbség szorzatából áll, amelyeken keresztül a szolgáltatást nyújtották.

Ennek megfelelően a minimális hűségidő tiszteletben nem tartása miatt fizetendő összeg megfizetése lehetővé teszi a MEO számára, hogy fűszabály szerint ugyanazon bevételhez jusson, mintha az ügyfél nem szüntette volna meg a szerződést a lejárt előtt.

43 Azt illetően, hogy a szerződéses kikötéseknek milyen jelentőségük van abban, hogy az ügylet adókötelesnek minősül-e, meg kell állapítani, hogy a valós gazdasági és kereskedelmi tartalom figyelembevételével a közös hérendszer alkalmazásának alapvető követelménye (lásd ebben az értelemben: 2013. június 20-ai Newey ítélet, C-653/11, EU:C:2013:409, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Márpedig, mivel a MEO az alapügyben szóban forgó szerződés értelmében jogosult arra, hogy a hűségidő tiszteletben nem tartása esetén ugyanazon összeget fizessék meg számára, amelyet azon szolgáltatások díjazásaként kapott volna meg, amelyek nyújtását arra az esetre vállalta, ha az ügyfél nem szünteti meg szerződését, aminek vizsgálata adott esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a szerződésnek az ügyfél általi vagy neki felróható okokból történő megszüntetése nem változtatja meg a MEO és az ügyfelei közötti jogviszony valós gazdasági tartalmát.

45 E körülményekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy az ügyfél által a MEO számára fizetett összeg ellenértéke az ügyfél azon joga, hogy igénybe vegye a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésből következő kötelezettségeknek az e gazdasági szereplő általi teljesítését, még akkor is, ha ezen ügyfél a neki felróható okból nem kívánja vagy nem tudja érvényesíteni e jogot. A jelen ügyben ugyanis a MEO olyan helyzetbe hozza az ügyfelet, hogy az igénybe veheti a szolgáltatást a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében, és nem róható fel a MEO-val szemben az említett szolgáltatás megszüntetése.

46 E tekintetben meg kell továbbá állapítani, hogy ha az említett összeg a MEO által elszenvedett kár megtérítésére irányuló kártérítésnek minősülne, az ügyfél által nyújtott ellenérték jellege aszerint módosulna, hogy ezen ügyfél használja-e a szóban forgó szolgáltatást a szerződésben előírt időszak során.

47 Ily módon azok az ügyfelek, akik a szerződésben rögzített minimális hűségidő teljes tartama alatt igénybe vették a szolgáltatásokat, a héa szempontjából más bánásmódban részesülnének, mint azok az ügyfelek, aki ezen időszak elteltével megszüntették a szerződést.

48 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a minimális hűségidő tiszteletben nem tartása miatt fizetendő összeg a MEO által nyújtott szolgáltatások díjazása, függetlenül attól, hogy az ügyfél érvényesíti-e vagy sem az említett szolgáltatások igénybevételéhez való jogát a minimális hűségidő elteltéig.

49 Azon követelményt illetően, hogy a fizetett összegek valamely egyedileg meghatározható szolgáltatás tényleges ellenértékének minősüljenek, hangsúlyozni kell, hogy a nyújtandó szolgáltatás, valamint az ügyfél számára a szerződésnek a minimális hűségidő alatti megszüntetése esetén kiszámlázott összeg már a szerződés megkötésekor meghatározásra kerül.

50 Ily módon a kötelező hűségidő tiszteletben nem tartásáért fizetendő összeget úgy kell tekinteni, hogy az a szolgáltatások nyújtásáért fizetett, hónapokra lebontott ár elválaszthatatlan részét képezi, amely a fizetési kötelezettség nem teljesítése esetén azonnal követelhetővé válik.

51 Ez utóbbi körülményt illetően az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy az alkalmazandó nemzeti jog értelmében az említett összegre vonatkozó adó megfizetésének kötelezettsége a számla kibocsátásakor keletkezik, amely tényállást a héairányelv 66. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontja tartalmazza – többek között – ezen

irányelv 64. cikkének (1) bekezdését?l való eltérésként, amely rendelkezésekre a kérdést el?terjeszt? bíróság kifejezetten hivatkozik els? kérdésében. A fenti megfontolásokra, és különösen azon tényre figyelemmel, miszerint a szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése nem változtatja meg a MEO és az ügyfele közötti jogviszony valós gazdasági tartalmát, meg kell állapítani, hogy sem a héafizetési kötelezettség id? el?tti keletkezése a szerz?dés megszüntetése esetén, sem pedig a fent említett rendelkezések nincsenek hatással a héairányelv 2. cikke (1) bekezdése c) pontjának a jelen ügyben kért értelmezésére.

52 Következésképpen a minimális h?ségid? tiszteletben nem tartásáért fizetend? összeg egyedileg meghatározható szolgáltatásnyújtás ellenértékének min?sül.

53 Az els? kérdés megfogalmazásából, amely szintén a héairányelv 73. cikkére utal, az t?nik ki, hogy a kérdést el?terjeszt? bíróságnak kétségei vannak azon esetleges hatás tekintetben, amelyet a szerz?dés lejárat el?tti megsz?nése esetén fizetend? összeg tényleges beszédésének elmaradása gyakorolhat a héafizetési kötelezettség keletkezésére.

54 E cikk értelmében az adóalap mindent tartalmaz, ami azon teljesítés ellenértékét képezi, amelyet a szolgáltatás nyújtója kap, vagy amelyet kapnia kell az ügyfelét?l.

55 Egyébiránt, mivel a héa kizárólag a végs? fogyasztót terheli, az adóhatóság által beszédend? héa nem lehet magasabb a végfogyasztó által ténylegesen megfizetett és a végs? soron általa viselt héa kiszámításának alapjául vett ellenértéknél (lásd ebben az értelemben: 1996. október 24?i Elida Gibbs ítélet, C?317/94, EU:C:1996:400, 19. pont).

56 Következésképpen és mindenestre meg kell állapítani, amint azt a f?tanácsnok is kiemelte indítványának 55. pontjában, hogy szükség esetén a hatáskörrel rendelke? nemzeti hatóságok feladata, hogy a nemzeti jog által meghatározott feltételek mellett megfele? mértékben csökkentsék a héát, amint azt a héairányelv 90. cikke el?írja, annak érdekében, hogy a héát le lehessen vonni abból az összegb?l, amelyet a szolgáltatás nyújtója ténylegesen kapott az ügyfelét?l.

57 A fentiekre figyelemmel az els? kérdésre azt a választ kell adni, hogy a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azt az el?re meghatározott összeget, amelyet valamely gazdasági szerepl? a minimális h?ségid?t el?író, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?désnek az ügyfele általi vagy ez utóbbinak felróható okból történ? megszüntetése esetén szed be, és amely összeg azon összegnek felel meg, amelyet e gazdasági szerepl? e megszüntetés hiányában az említett id?szak fennmaradó idejére szedett volna be – aminek vizsgálata a kérdést el?terjeszt? bíróság feladata –, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás díjazásának kell min?síteni, és mint ilyet, ezen adó hatálya alá tartozónak kell tekinteni.

A második kérdés?l

58 Második kérdésével a kérdést elterjeszt? bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az els? kérdés a), b) és c) pontjában szerepl? feltételek, nevezetesen az a tény, hogy az átalányösszeg célja az ügyfelek elrettentése attól, hogy ne tartsák tiszteletben a minimális h?ségid?t, és hogy megtérüljön az a kár, amelyet a gazdasági szerepl? szenved el ezen id? tiszteletben nem tartása miatt, az a tény, hogy egy kereskedelmi ügynök által egy minimális h?ségid?t el?író szerz?dés megkötéséért kapott díjazás magasabb, mint az ilyen id?t el? nem író szerz?dés esetén, illetve az a tény, hogy a kiszámlázott összeg a nemzeti jogban szankciónak min?sül, meghatározóak a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?désben el?re meghatározott azon összeg min?sítése tekintetében, amelyet az ügyfélnek kell megfizetnie a szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése esetén.

59 El?ször is, a kérdést elterjeszt? bíróság azt szeretné tudni, hogy az átalányösszeg azon célja, hogy az ügyfeleket elrettentse attól, hogy ne tartsák tiszteletben a minimális h?ségid?t, és hogy megtérüljön az a kár, amelyet a gazdasági szerepl? szenved el a szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése miatt, hatással van-e arra, hogy ezen összeg valamely szolgáltatásnyújtás díjazásának min?süljön.

60 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a héairányelv értelmében vett „szolgáltatásnyújtás” fogalmát az érintett ügyletek céljától és eredményét?l függetlenül kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2013. június 20?i Newey ítélet, C?653/11, EU:C:2013:409, 41. pont).

61 Ezzel szemben, amint az a jelen ítélet 43. pontjában már megállapításra került, elengedhetetlen a szóban forgó ügylet valós gazdasági tartalmának figyelembevétele, amely a h?a közös rendszere alkalmazásának alapvet? feltétele (lásd ebben az értelemben: 2013. június 20?i Newey ítélet, C?653/11, EU:C:2013:409, 42., 48. és 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Amint arra a f?tanácsnok is rámutatott indítványának 46. pontjában, gazdasági szempontból a h?ségid? tiszteletben nem tartásáért fizetend? összeg a MEO számára fix bevételt biztosít minimális szerz?déses díjazás formájában.

62 Következésképpen ezen összeg célja, amelynek lényege, hogy elrettentse az ügyfeleket attól, hogy ne tartsák tiszteletben a h?ségid?t, nem meghatározó az említett összeg min?sítése tekintetében, mivel valós gazdasági tartalma szerint ugyanezen összeg arra irányul, hogy ugyanazokat a bevételeket biztosítsa a MEO számára, mint amelyeket akkor kapott volna, ha a szerz?dés nem sz?nt volna meg a minimális h?ségid? lejárat el?tti valamely, az ügyfélnek felróható ok miatt.

63 Másodsorban a kérdést elterjeszt? bíróság arra vár választ, hogy az a tény, hogy egy kereskedelmi ügynök által egy minimális h?ségid?t el?író szerz?dés megkötéséért kapott díjazás magasabb, mint az ilyen id?t el? nem író szerz?dés esetén, hatással van-e a minimális h?ségid? tiszteletben nem tartásáért fizetend? összeg min?sítésére.

64 Annak meghatározása érdekében, hogy az említett összeg valamely héaköteles szolgáltatásnyújtás ellenértékének min?sül-e, amint az a jelen ítélet 39–51. pontjából következik, a Bírósághoz benyújtott iratokat kell figyelembe venni, amelyekb?l az t?nik ki, hogy ugyanezen összeg a havi el?fizetési alapidíj összegét?l függ?en került kiszámításra mind a szerz?dés megszüntetése el?tti id?szak, mind pedig a szerz?dés megszüntetését?l a minimális h?ségid? végéig terjed? id?szak tekintetében.

65 Mivel tehát a Bíróság által az els? kérdésre adott válasz egyáltalán nem függ attól a tényt?l, hogy a kereskedelmi ügynök által kapott díjazás az ügyféllel kötött szerz?dés típusától függ?en változik, elegend? annak megállapítása, hogy a minimális h?ségid?t el?író szerz?dések és az illet? el? nem író szerz?dések összehasonlítása nem releváns azon kérdés tekintetében, hogy a

minimális h?ségid? tiszteletben nem tartásáért fizetend? összeg az alapügyben szóban forgó szolgáltatásnyújtás díjazásának min?sül?e.

66 Harmadsorban a kérdést el?terjeszt? bíróság arra is keresi a választ, hogy az a tény, miszerint a minimális h?ségid? tiszteletben nem tartásáért kiszámlázott összeg a nemzeti jogban szankciónak min?sül, hatással lehet?e arra, hogy ezen összeg a szolgáltatásnyújtás díjazásának min?süljön.

67 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést rendszerint az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2017. november 16?i Kozuba Premium Selection ítélet, C?308/16, EU:C:2017:869, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 Következésképpen, amint azt a f?tanácsnok is kiemelte indítványának 34. pontjában, a héairányelv rendelkezéseinek értelmezése tekintetében közömbös, hogy ez az összeg a nemzeti jogban deliktualis kártérítési igénynek vagy szerz?déses szankciónak, illetve kártérítésnek, a kár megtérítésének vagy díjnak min?sül.

69 Annak megítélése, hogy valamely díjazást termék vagy szolgáltatás ellenértékeként fizetnek?e, az uniós jogba tartozó kérdés, amely a nemzeti jog szerinti megítélést?l függetlenül döntend? el.

70 A fentiekre figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?désben el?re meghatározott, az ügyfél által e szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése esetén fizetend? összeg min?sítése tekintetében nem meghatározó az a tény, hogy az átalányösszeg célja arra irányul, hogy elrettentse az ügyfeleket attól, hogy ne tartsák tiszteletben a minimális h?ségid?t, és hogy megtérüljön az a kár, amelyet a gazdasági szerepl? szenved el ezen id? tiszteletben nem tartása miatt, az a tény, hogy egy kereskedelmi ügynök által egy minimális h?ségid?t el?író szerz?dés megkötéséért kapott díjazás magasabb, mint az ilyen id?t el? nem író szerz?dés esetén, illetve az a tény, hogy a kiszámlázott összeg a nemzeti jogban szankciónak min?sül.

A költségekr?l

71 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vev? felek számára a kérdést el?terjeszt? bíróság el?tt folyamatban lév? eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekr?l. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthet?k meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következ?képpen határozott:

1) **A közös hozzáadottértékadó?rendszerr?l szóló, 2006. november 28?i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azt az el?re meghatározott összeget, amelyet valamely gazdasági szerepl? a minimális h?ségid?t el?író, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?désnek az ügyfele általi vagy ez utóbbinak felróható okból történ? megszüntetése esetén szed be, és amely összeg azon összegnek felel meg, amelyet e gazdasági szerepl? e megszüntetés hiányában az említett id?szak fennmaradó idejére szedett volna be – aminek vizsgálata a kérdést el?terjeszt? bíróság feladata –, ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás díjazásának kell min?síteni, és mint ilyet, ezen adó hatálya alá tartozónak kell tekinteni.**

2) **Egy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerz?désben el?re meghatározott, az ügyfél által e szerz?dés lejárat el?tti megszüntetése esetén fizetend? összeg min?sítése tekintetében nem meghatározó az a tény, hogy az átalányösszeg célja arra irányul, hogy elrettentse az ügyfeleket attól, hogy ne tartsák tiszteletben a minimális h?ségid?t, és hogy megtérüljön az**

a kár, amelyet a gazdasági szereplő szenved el ezen idő tiszteletben nem tartása miatt, az a tény, hogy egy kereskedelmi ügynök által egy minimális hűségidőt elíró szerződés megkötéséért kapott díjazás magasabb, mint az ilyen időt el nem író szerződés esetén, illetve az a tény, hogy a kiszámlázott összeg a nemzeti jogban szankciónak minősül.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: portugál.